

ERDÉLYI
MAGYARÁG

Felolós szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztő-ségi órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és k. adóhivatal: Oradea (Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiac), 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej

4

III. évtől van 66 sz.

Péntek

1934 Március 9

A szenátusban Sándor Józsefet, a kamarában Madgearut támadták

Végetért a felíratí v'ta

181-26 szavazat ellenében megszavazták a felíratí javaslatot. -- Jorga védelmébe vette Sándor Józsefet. -- Az „idegen” alkalmazottak sorsa lelett dönt a bizottság

A három kategória

Az ostromállapot feltiggesztését kérte Lascu gheorghista képviselő

Azok a fuziós tárgyalások, amelyek Lupu és a nemzeti parasztpárt vezetői köz-már heteken át folynak, most a megvalosul-lás stádiumához közelednek. Bucurestti hí-radások szerint vasárnap történik meg unne-pélyes formák között a két politikai párt egyesülése. Lupu a bucarestio kerület s párt

tagozat elnöke lesz és ezzel elérte azt, hogy egyuttal az új párt egyik legexponáltabb területének irányítását bizták rá. Goga és Vajda tárgyalásairól még egyelőre semmi pozitívum nincs, de ismerve a két politikai temperamentumát, nagyon valószínű, hogy egy közös platformon találkozni fognak.

Születési hely. 3: Házass-e vagy sem? 4: Van-nak gyermekei? 5 Milyen tanulmányokat végzett? 6 Valás és felekezet. 7 Etnikai származás a második generációig visszame-nőleg. Szüleinek és nagyszüleinek állampol-gársága. 8 Állampolgársága. 9 Katonai hely-zete. 10 Részt vett e a háboruban és ha igen milyen egységben. 11 Milyen rangja volt a háboru befejezésekor. 12 Milyen rangja van jelenleg a hadseregben. 13 Milyen korosz-tály. 14 Milyen fegyvernemhez tartozik. 15 Milyen egységhez tartozik. 16 Melyik had-kiegészítőhöz tartozik Milyen beosztása van háboru esetén.

Az a bizonyos három kategória

Bucurestiből jelentik: Ma reggel 9 órakor ült össze az ipar- és kereskedelmi miniszteriumban az a bizottság, amelynek feladata a belföldi vállalatoknál alkalmazott idegenek helyzetének tisztázása, a munkanélküliség enyhítésének céljából. A bi-zottságban a hadügyminiszteriumot Anto-nescu tábornok képviseli. Az értekezleten három kategóriát állítottak fel a nem ro-mán alkalmazottak nyilvántartására. A három kategória:

1. A román állampolgár zsidó alkalmazottak.
2. Román állampolgár egyéb kisebbségi alkalmazottak.
3. Általában az idegen állampolgár alkalmazottak.

A Lupta értesítése szerint az első és második kategóriák felállítása inkább sta-tisztikai jelleggel bír s nem valószínű, hogy az idesorolt alkalmazottakkal szemben meg-szorításokat alkalmazzanak. A lap megállapítja, hogy egészen valószínűtlen, hogy pél-dául a regáti zsidó alkalmazottakat „idege-nek”-ként kezeljék

Iparpártolási kedvezmények

Bucurestiből jelentik: Teodorescu keres-kedelmi miniszter törvényjavaslatot terjesz-tett be a kamarához a remzeti iparpártolási törvénynek 1935 április elsejéig leendő meg-hosszabbítása céljából. Az iparpártolási tör-vény kedvezményeit csak azok az iparvállala-tok kaphatják amelyek legalább husz ló-erős gépekkel és 35 emberrel dolgoznak.

Nagybankok és a devizák

Bucurestiből jelentik: Hosszas tárgya-lások után a Banca Nationala igazgatósá-gának sikerült megállapodásra jutni a nagy bankok vezetőivel a devizakereskedelem új szabályozására vonatkozólag. A megállapo-dás szerint március 16-tól kezdve már a nagybankok is foglalkozhatnak devizakeres-kedelemmel.

Bucurestiből jelentik: A „Dimineata” közlése szerint valamennyi állami tisztvise-lő kérdőívet kap, amelyn a következő kérdé-sekre kell felelnie. 1 Születési év, hónap. 2.

Jorga védelmére siet Sándor Józsefnek

Bucuresti, március 7

A szenátus tegnapi ülésén Opreanu lel kész (liberális) a jegyzőkönyvek felolvasa-sa után megállapítja, hogy ismét merész napja volt a kisebbségeknek. Arra célzott, hogy Sándor József magyar párti képvise-lő tegnap igen bátorhangu beszédet mon-dott. Arról nem beszélt Sándor József — mondja Opreanu — hogy Magyarországon

milyen elnyomott helyzetben voltak a románok.

Jorga: A főtisztelendő ur meg akarja enni Sándor Józsefet.

Sándor József: A román nép jó, csak néhány, ilyen pap mint maga (s azzal rá-mutat Opreanura) rossz. Majd válaszolni akar Sándor József Opreanu vádjaira, de házszabályok erre nem adnak neki jogot.

A községi választások idejére az ostrom-állapot megszüntetését kérik

A kamarában Lascu gyorgyista képvise-lő azt kérte a kormánytól hogy az ostrom állapotot apr. másodikáig szüntesse be. Az-zal indokolta kérelmét, hogy országsszerte a községi választásokat akkor tartják meg, már pedig ostromállapot idejében szabad vá-lasztás nem lehet.

Baciu (liberális) bejelenti, hogy a tur-nu-severini ipariskolában nem tanítanak vallást, sem pedig keresztény morált. Gyors intézkedést kér a kultuszminiszter részé-ről.

Ursiceanu (nemzeti paraszt.) követeli, hogy a zsidó challuc-szervezeteket oszlassak fel, mert ezek a szervezetek semmi egyéb-ben más nem szolgálnak, mint a kommuniz-must.

Madgearu az 1933. november 15-étoi megtörtént kinevezések, leépítések és áthe-lyezések aktáit kéri, hogy utána nézzen és megállapítsa, kiket helyeztek át és kiket helyeztek nyugalomba jogtalanul.

Több hang: Mit akar a seprűvel?

Madgearu: Majd beszélék én még erről a seprűről!

A felíratí vita ezzel végetért és a fel-íratí javaslatot 181 szavazattal 26-al szem-ben megszavazzák. A javaslatot csütörtö-kön adják át az uralkodónak.

Párisba érkezett a román delegáció

Párisból jelentik: Az a román delegá-ció, amely azért utazott Párisba, hogy a kül földi hitelezőkkel a kölcsönfizetés könnyi-tése érdekében tárgyaljon, tegnap már érintkezésbe lépett a járadékpapírok francia tu-lajdonosainak megbízottaival. A hét folya-mán a belga és holland megbízottakkal is felveszik a kapcsolatokat és az érdemleges tárgyalások a jövő héten megkezdődnek. — Ez alkalommal nemcsak a román kötvények rendezéséről lesz szó, hanem a magyar kor-mány által 1896 évben felvett 3 százalékos kölcsön rendezéséről is, amelynek rendezése a trianoni békeszerződés értelmében az utód államok feladata.

Végleges Hock János egy évi börtönbüntetése

Budapest március 7.

A tegnapi napon hirdetett ítéletet a magyar királyi kuria Hock János semmiségi panaszában. Mint ismeretes a budapesti törvényszék Hock Jánost nemzetgyalázás miatt egy évi börtönre ítélte és az ítéletet a tábla is megerősítette. A kuria tegnapi tárgyalásán a semmiségi panaszt elvetették és így az ítélet jogerőssé vált.

Elvirágzottak az akácok a copsa-micai „szondatüz” mellett

Medias, március 7

A copsa-micai szondatüz eloltására eddig 500 vagon különböző oltóanyagot használtak fel teljesen eredménytelenül. A Snametan társaság most egy újabb oltási szabadalommal kísérletezik, amelynek munkálatait e hó közepétől kezdik meg.

Igen érdekes az égő kráter közelében a növényi élet. Míg a távolabbi helyeken a növényi vegetáció első jelei csak nehezen indultak meg addig a szondatüz közelében már elvirágzottak az akácok.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

az acélipar egtekétebb alkotása
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképvisel: Friedman Armin, Oradea.
Promenad Eminescu 16.

A kanizsai cigánysoron...

Nagykanizsa, március 7.

Nagykanizsa cigánynegyedében hatalmas cigányháborúság történt a híres Kolompár család tagjai között. Vidám farsangi hangulat után a család 35 tagja egymásnak rontott. A verekezésben Kolompár László és Kolompár Péter haldokolva szállították be a kórházba, két cigány súlyosan többet pedig könnyebben megsebesültek.

Árvízben a Bodroghöz

Kassa, március 7.

Bodroghözben a gyors olvadás folytán fenyegető árvízveszedelem lépett fel. A Bodrog és a Latorca kiáradtak és a környéki falvak lakói pánikszorúan menekülnek a magasabb helyek felé. A Latorca hullámai két gátat elsodortak.

PRIM
a jelenkor leg-tökéletesebb fémfűszilítója
Mindenhütt kapható

A svéd herceg megtartotta esküvőjét

London, március 7.

Sigvard svéd herceg ma tartja esküvőjét. A fiatal pár a Riviérára utazik nászútra és valószínűleg tartják, hogy a svéd király hazatértekor fogadni fogja unokáját morganatikus házassága ellenére is.

FILMPALACE

Csütörtökön utoljára

Az aréna büne

Cirkuszfilm. — Főszerepben Liane Haid, Carl Ludwig Diehl, Oscar Marien. Előzőleg hirdó és Silly Simphonie.

SPORT

Utolsó palesztinai turameccsen győzött a Tac

A Tac csapata tegnap játszotta le utolsó mérkőzését Palesztinában. Ezuttal Haifában szerepelt a csapat ahol újra a Hapoel csapata volt az ellenfele. A zöld-fehérek a palesztinai válogatottól elszenvedett vereség után, ismét kitűnő formában játszottak

és különösen a második felidőben fölényrel verték ellenfelüket.

A Tac góljait Possák (2), Kölbig (2) és Jania lőtték. A csapatnak ez volt az utolsó turamérkőzése, utána hazaindultak.

Vizsgálatot indít a szövetség a Venus ellen

Bucuresti, március 7

Mint ismeretes, a vasárnapra kisorsolt Amte-Venus találkozót az utolsó párban szövetségi rendeletre elhalasztották. A radikális rendelkezés pillanatnyilag problema elé állította az Amte-t de későbbben belenyugodott a helyzetbe és már az új terminus megállapításán fáradozik. Ebben az ügyben most érdekes fejlemények vannak amennyiben a központ a Venus ellen fegyelmet indít, amennyiben az nem tett eleget a szövetség rendelkezésnek, amely két héttel a meccs előtt értesítette a klubot, hogy pályáját a meccsig köteles rendben tartani, illetve játékra alkalmassá tenni. Ezt a bucuressi klub elmulasztotta és így a meccset nem lehetett megtartani, ami akadályokat gördített a szövetség kidolgozott programjának a lebonyolítása elé. Az ügyben a legközelebbi ülésén foglalkozik a végreható bizottság és határozata valószínűleg marasztaló lesz a Venussal szemben.

Harc a Nac és a R.pensia között

A Timisoarán megjelenő "Sport és Kritika" című lapban a Ripensia franciaországi turavezetője levelet írt, amelyben a NAC franciaországi szereplésével sértő beállításban foglalkozik. Erre a cikkre a NAC vezetősége tegnap az alábbi levelet intézte a Ripensia vezetőségéhez:

Mindeztideig nem volt alkalmunk és időnk i. t. turavezetőjük ama hírre, hogy lyoni levelével foglalkozni, amely a Timisoarán megjelenő "Sport és Kritika" című lapban látott napvilágot. Ezuttal sem óhajtunk ezen ügygel bővebben foglalkozni, meglepő szűnik a következők leszögezésével:

"Kár a saját magunk sikertelenségét s jelentéktelenségét azzal palástolni hogy másokat is a magunk nivójára igyekezzünk lerántani. Kár, annál is inkább, mert meg

sokszáz ilyen és hasonló lyoni levél sem fogja tudni egyesületiünket és futballegyületünket lehuzni arról a piedesztálról, amelyre annyi sikerek és dícsőségek után nemcsak Románia sportközönsége, hanem a gloire népe, a francia is állította. Mint régi, kipróbált turázók ajánljuk Önöknek, szíveskedjenek turavezetőiket okosabb politikára inteni és utasítani őket, hogy próbáljanak felérni a NAC nivójáig — mert ez nem elérhetetlen. Csak egy kis európaibb és egy kis sportszerűbb gondolkodás kell hozzá és meglátják, már is ott lesznek a Himalája tövében."

Ennyi az egész mondanivalónk ebben az ügyben. De mindezt megmondani tartozuk saját magunknak, de főleg a román futballsportnak.

Schmelinggel már nem állnak szóba az amerikai menedzserek

A box-fenomén szerencsecsillaga letűnőben van

Max Schmeling 1930. június 12-én nyerte meg a világbajnokságot, úgy, hogy ellenfelét, Jack Sharkeyt diszkvalifikálták. Schmeling világbajnoki győzelme után egy évig nem állott ki komoly mérkőzésre, hanem kamatoztatta hírnevét és sikerült is neki egy év alatt csinos összeget megtakarítani. Revánsmeccse azonban balul ütött ki, Sharkey visszahódította tőle a világbajnoki címet és Schmeling ismét üzletember mint sportbajnok volt, mert ahelyett, hogy a kedvezőtlen anyagi eredménnyel kecsegtető Sharkey revánsot kötötte volna le, a sokkal jövedelmezőbb Bauer elleni meccset rendeztette meg. Még így is sikerült volna neki visszajönni legnagyobb formájára, de Schmeling a komoly előkészületek helyett Európába utazott, ahol menyasszonya, Annie Ondra várt rá. Így azután Bauernek nem került nagy erőfeszítésbe, hogy Schmelinget meglepetésszerűen legyőzze.

Annie Ondra a meccs napján lemondotta filmszereplését amely idegesítette férjét.

Schmelingnek aznap kétszeresen nem volt szerencséje. A mérkőzés napján veszítette el nővérét, aki motorkerékpár szerencsétlenleg áldozata lett. A különös embert azonban ez nem törte meg és két héttel ezután már meccset tudott nyerni. Egy évig verekedett tizenöt kisebb mérkőzésen 13 kiütéssel, mecsset nyert és kettőn pontozással győzött. Azt mondták róla, hogy öklében dinamit van s ennek nem lehet ellentálni.

Egy új ember lesz az Universitatea tavaszi csapatában. Az Universitatea csapata Molnár György vezetésével megkezdte tavaszi trainingjét. A cluji egyetemisták a Crisana ellen fogják játszani első mérkőzésüket, március 18-án Oradeán, mindjárt az A. csoport derbijét. Az U. tavaszi csapata nem fog különbözni az ősztől, csupán arról van szó hogy a balösszekötő posztján bemutatkozik az ujonnan leigazolt Ioana, a Crisana volt játékosa.

Mit mond az öreg Zámbo

"Berugatták, leittatták - úgy gyilkolt a fiam"

Az édesapa valamikor főispáni hajdu volt

Arad, március 8.
Még nem földelték el a szerencsétlen sorsu Lorenz őrmester koporsóját, amikor a mureseli uccákon Zámbo Tóth István, a 19 éves gyilkos lakhelye fele tartok. Délutánra kiderül az ég és a lágy, tavaszkezdeti napsugár néptelen uccákra süt. A község apraja-nagyja a temetésen van. Amint visszanezlek a hid felé, még látszik a temetési menet. A hatlovas halottaskocsi előtt két bajtárs viszi párnán az őrmester fegyverét: a kürtjét.

A napsugár játszadozva verődik vissza a hangszerről amelyről gyászszallagok csúngenek alá. A kocsi mögött lépked Lorenz fűfűhajú apja, unokáját kézenfogva és mögöttük beláthatatlan tömeg.

Utam Zámboék háza felé a gyilkosság színhelye mellett vezet el. A földön hatalmas vértócsa emlékezteti még mindig az arajárokat a vasárnapról hétfőre virradó bozalmas éjszakára. Egy másik érdekes hely: Fehér János lakása. Keskeny, szűk ucca utolsó háza. Dűledző kétszobás kis ház, fakeritással. Minden ajtó, ablak zárva: a házban egy lélek sem tartózkodik. A kapura gyerekek krétával írták fel, eredeti helyezésével: "itt lakik az egyik gyilkos". Ettől a háztól öt percrenyire lakik Tóth Sándor a gyilkos fiu édesapja.

Négy-öt apró ház épült egy telken. Amikor beléptem az udvarra, egy kutya szaladt elő farkcsóválva, néhányat vakkantott és a házak ablakaiból kíváncsi fejek tüntek fel. Nem kell sokáig keresgélnem, az egyik sarokajtóra kuszba betűkkel írták ki: Tóth. A kopogásra alig hallható hang válaszol: — Szabad! — Elszorul a szívem, amikor belépek a kicsi szobába. A fehérre meszelt falakon szentképek, olvasók. Az egész butorzat, két asztal, egy kisebb és egy, mely az éjjeli szekrényt helyettesíti, egy ágy és néhány szék. A szoba sarkában pedig az asztalra borulva sir egy öreg ember. Kereke fejével megtöröli a szemét és lassan feláll helyéről. Kicsi, törődött ember ez a Tóth Sándor, 55 éves, de többnek látszik. Reszkető lábakkal vándorog előre, hajlott testtartással áll meg előttem, idegsokkos.

— Maga Tóth Sándor édesapja? — kérdezem.

— Én vagyok kérem — válaszolja. — Egy gyilkosnak az apja — teszi hozzá — és szeméből ismét könnyek peregnek alá. Öt gyermekem van, akik tisztességgben nőttek fel. Rétfenyes csapás. Akkor tudtam meg.

amikor a szomszédok értem jöttek, hogy nézzem: Pistát csendőrök megláncolva viszik. Ejnye — mondtam — mit cselekedhetett az én fiam! Megölte Lorenz őrmestert — mondták a szomszédok. — Nem nittem. Kiszaladtam az utra és saját szememmel győződtem meg arról, hogy igazat beszélnek...

— Rendes fiu volt, az sem igaz hogy nem szeretett dolgozni de hát nem volt munka. Engem a gyermekeim tartanak el. Beteges ember vagyok. Feleségem Aradon a piacon árul és én csak nagy ritkán tudok segíteni neki. Régen amikor még birtam a munkát jól kerestem. Nagyon sok évvel ez-

előtt Urbán Iván volt főispán hajduja voltam; szerettek engem, soha semmi panasz nem volt ellenem. Bezárva egyszer voltam a katonaságnál: 5 napi egyest kaptam. Soha semmi más bajom nem volt hatóságokkal. Az öreg arról beszél, hogy Lorenz és Fehér "megvásárolták" a fiát.

— Mit akarnak egy 19 éves fiutól? Berugatták, leittatták úgy követte el azt, amit tett. Mindig Fehér Jánoshoz járt. Ez rontotta meg. Ki gondolta volna, hogy gyilkost csinál a fiamból?

Nem tud tovább beszélni, úgy zokog. Nem lehet vigasztalni sem, hiszen súlyos büntetés vár a fiára.

Kik kapnak állampolgárságot?

Sok kérvényezőnek visszadobták a kérését

Bucurestiből jelentik:

Az igazságügyminisztériumban jelenleg dolgoznak azoknak a kérvényeknek elintézésén, amelyeket olyan egyének nyújtottak be állampolgárságuk elintézéséért, akik az 1924-25 évi állampolgársági összeírásnál nem jelentkeztek. Az igazságügyminisztérium a beadott kérvények nagy részét visszautasította azzal az indoklással, hogy a kérvényezők nem tudták igazolni, hogy az állampolgársági összeírás idején távol voltak lakhelyüktől. Ez annyit jelent, hogy az ösz-

szeiráskor otthon voltak, de nem jelentkeztek. Ezekre nézve az igazságügyminisztérium kedvezőtlen véleményt adott, vagyis nem kaphatják meg azonnal az állampolgárságot. Amennyiben olyan egyenekről van szó, akik az országban születtek, úgy egy év után kérhetik honosításukat, idegenek pedig, vagyis olyanok, akik más országból jöttek Romániába, azzal a szándékkal, hogy itt véglegesen letelepedjenek, tíz év után honosíthatók.

Iorga professor megvédte a szenátusban az „idegen” alkalmazottak ügyét

„Nem engedhető meg, hogy egy nemes nacionalizmus helyét egy abszurd fajvédelem foglalja el”

Bucurestiből jelentik: Tegnap szünetünkben beszámoltunk arról, hogy a kormány bizottságot küldött ki az „idegen alkalmazottak” ügyének tanulmányozására. Ez a bizottság most dolgozik a romániai állami és magánvállalatok alkalmazottainak nemzetiségi statisztikáján és törvényjavaslatot készít elő amely meg fogja szabni, hogy az egyes vállalatok milyen százalékban alkalmazhatnak idegeneket. Az a kérdés, hogy idegenek alatt külföldi állampolgárokat ért-e a kormány vagy pedig román állampolgár, de nem román fajú kisebbségeket is, még mindig nincs tisztázva. Miután a kormány által delegált bizottság a zsidó alkalmazottakról külön statisztikát készített, joggal lehet arra következtetni hogy a kormány az idegenek kategóriájába igyekszik sorolni nemcsak a külföldieket, de a kisebbségi elemek egy részét is. És hogy ez a feltevés mennyire nem alaptalan, azt bizonyítja az az interpelláció, amelyet Iorga professor intézett a szenátusban a kormányhoz ebben a kérdésben. A volt miniszterelnök a szenátus tegnapi ülésén a következőket mondotta:

— Románia kisebbségi politikájával kapcsolatban téves formában lett szónyergre hozva a román elem jogainak reális és természetes kérdése. Ez a tény alkalmaznánk látszik annak bizonyítására, hogy az országban áramlat keletkezett amely egy szent és nemes nacionalizmust egy abszurd és a hagyományokkal ellentétes fajvédelemmel akar helyettesíteni. Eppen ezért köte-

lességemnek érzem, hogy meginterpelláljam a miniszterelnököt, vajon csakugyan szándékában áll-e bizonyos veszedelmes szuggeszcióknak engedni, melyek a legnagyobb bajt okozhatják ennek a Romániának, melynek kora ifjúságotól kezdve minden gondolatom és cselekedetem szentelve volt.

Iorga professor interpellációja nagy feltűnést keltett és politikai körökben komoly érdeklődéssel várják Tatarescu miniszterelnöknek az interpellációra adandó válaszát. A volt miniszterelnök, bár maga is egyik legexponáltabb képviselője a nemzeti gondolatnak, ebben a kérdésben fel tudott emelkedni a történelmi objektivitás magasságára és olyan hangot megütni, amely bizonyára vissza fog hatni az idegen alkalmazottak ügyével kapcsolatosan készülő törvényjavaslat intézkedéseiben is.

Automatikus léggömbbel kutatja a Szovjet a sztratoszférát

Moszkvából jelentik: A szovjet repülésügyi hivatala ma a Moszkva közelében levő repülőtéren az új automatikus sztratoszférára léggömbbel kísérletezett. A kísérlet kitűnően sikerült és a léggömb 17 kilométerre emelkedett fel. A ballonban elhelyezett önműködő szikratávíró pontosan adott jeleket, amelyeket még a legnagyobb magasságból is kitűnően vettek. A számítások szerint a léggömb a 25 kilométeres magasságot is megközelelt.

RÁDIOMŰSOR

PÉNTÉK

Bucuresti. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Rádió zenekar. 20.20: Lemezek 21: A filharmonikusok hangversenye.

Budapest. 11: Félórás. 13: Szervánszky szalonzenekar. 14.30: Állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 16.30: Diákfelőra. 17: Leányok pályaválasztás előtt. 18: Gramofon. 19: Gyorsíró tanfolyam Utána Gergely László zongorázik. 20.20: A régi Pest plétykája. 20.50 Schack Manka és Schemmel Emilné szerzeményelt a cja elő. Utána Operaházi zenekar. 23.45: Közvetítés a Metropolis szálló étterméből.

Időjárás

Mérsékelt északi szél, erősebb éjjeli lehülés. Nappali hőmérséklet alig változik. Délután csöndes, még lesznek esők.

Megindult a harc a sibiui szász tanács ellen

Sibiu, március 7.
Egyik utóbbi számunkban ismertettük azt a mozgalmat amely a sibiui románok körében indult meg a szász interimár tanács ellen. A mozgalom vasárnap és hétfőn egyre nagyobb méreteket vett. Kétezer tiltakozó jelent meg a sibiui városháza udvarán, ahol rögtönzött gyűlést tartottak és a következő tartalmu táviratot küldték a miniszterelnöknek:

"Kétezer a sibiui városháza udvarán összegyűlt polgár kéri Önt, hogy tartsa fenn azt a román vezetést Sibiuiban, amely 1933. december elsején is meg volt."

Kérjük a miniszterelnök urat, vegye figyelembe, hogy a szászok itt a román lakossággal szemben kisebbségben vannak. A románok mélyen fel vannak habborodva a szászok ama kívánsága miatt, hogy magukhoz akarják ragadni Sibiu város vezetését.

Sürgős vizsgálatot kérünk, amely igazságot szolgáltat a sibiui román lelkeknek. A gyűlés megbízásából: Stefanu Moraru preot. Iulian Dumitru professor Adreiu Ghinghina professor, a román voluntárok egyesületének elnöke."

Titokzatos dráma a constantai világitótorony molóján

Egy szerelmes párt lesodort a vihar a tengerbe

Bucuresti, március 7.
Constantában hétfőn este kettős dráma történt a tengerpart közelében. A constantai világitótorony másfélkilométerre van a parttól és ez utóbbival széles gát köti össze. A gát kedvenc sétahelye volt a kikötőváros fiataljainak. Hétfőn este a viharos időjárás ellenére egy lány és egy fiú sétáltak a gáton. Az orkánszerű szél mindkettőjüket

lesodorta a széles töltésről és eltűntek a hullámokban. Kedd reggelre a víz a fiatalember testét a partravetette ugyan, de zsebében semmiféle személyazonossági igazolványt nem találtak, a holttest feje pedig a tengerparti sziklákra a felismerhetetlenségig összeroncsolódott. A tragédia ügyében a constantai hatóságok vizsgálatot indítottak.

Meglopták a jegyzőt

Amíg ebédelt elemelték a kocsijáról a bundát. A kocsis is megszökött

Simleul Silvaniei március 7.
A város közelében levő Ilisua községből kocsin jött be a minap a falu jegyzője hogy itt hivatalos ügyeit rendezze. Miután a jegyző elintézte ügyeit, bement az egyik étterembe, hogy ott megebédeljen. Városi bundáját ezalatt kocsisára bízta, hogy vigyázzon rá. Nyugodtan megebédelt de amikor ebéd után

kocsisát kereste az nem volt sehol és az értékes bunda is eltűnt.

A jegyző azonnal jelentette a rendőrségnek, hogy értékes 6000 lejű kabátját a kocsisa ellopta, de az sincs kizárva, hogy a kocsiról más valaki lopta el a kabátot és a kocsis félelmében szökött el.

Betörőt kerestek és kommunistákat találtak a rendőrök

Két titokzatos idegen a tarna-marei - halmeui országúton

Halmeu, március 7.
Néhány nappal ezelőtt Tarna-Mare és Halmeu között az országúton a csendőrök két férfit fogtak el. Amikor a csendőrök igazolásra szólították fel őket, nem tudták magukat igazolni. Az egyik Vasilescu Vasilenak, a másik Bernáth Andornak nevezte magát. A csendőrök a két férfit bekísérték Sătmăreba s megkezdtek kihallgatásukat. A kihallgatás azonban nem járt eredménnyel. Közben a rendőrség is tudomást szerzett a csendőrségi fogda két ismeretlen vendégéről s abban a hiszemben, hogy az utóbbi időben a város területén előforduló betörések tetteseiről van szó, mindkét őrizetbe vett férfit átkísérték a rendőrségre, ahol Florescu és Miloiu komiszárok vették kezükbe a nyomozást.

A vallatás természetesen a betörésekre vonatkozott. A vallatás során Bernáth idegei felmondták a szolgálatot és a keresztkérdések alá fogott ember így fokozt ki:

— Nem vagyok betörő, hanem kommunista.

Kiderült, hogy Bernáth, aki Barna József és Sanyi neven szerepel a kommunista mozgalmakban, a targa-muresei tüzimunkások vezetője. Kommunista propagandá miatt eddig kétszer volt elítélve, egyszer egy évet, egyszer pedig három hónapot ült és jelenleg is körözi a timisoarai rendőrség. A fényképét megtalálták a rendőri nyilvántartó albumban.

Egyébre nem volt hajlandó válaszolni Bernáth József és minden hozzá intézett kérdésre megtagadta a választ. Ugyancsak ilyen szűkszavú volt társa is, aki egyáltalában nem felelt a hozzá intézett kérdésekre. Csupán annyit sikerült róla megállapítani, hogy Jasibe való.

A rendőrség a titokzatos letartóztatottak ügyében telefonon érintkezésbe lépett az ország összes rendőrhatalóságaival.

KI A GYILKOS?

Detektiv-regény

59

Mr. Crisp nagyon harciasan mérte végig a riportert mikor szemtől-szembe állt vele a kertben. Keményen szólta rá:

— Jó lenne, ha mindjárt aludni nemne — nem gondolja

— Abba az ágyba, amelyből most kelttem föl, semmi kiánsért sem fekszem vissza — rázta a fejét a riportert.

Látva Mr. Crisp gyanakvó és ellenséges hangulatát, meg se kísérelte, hogy meggyarazza neki mi történt a szobájában. Egészen bizonyosan félre értene. Inkább vár a válasszal holnapig. Szobájának az ajtaja, szerencsére beülről van bezárva, hát ugyane lehet be senki, a kész halál torkába.

— Fogadjon szót sir — nógatta a fogadós szigorúan — menjen vissza a szobájába és fekdjön le. Meglátja, hogy reggelre jobban lesz.

Már bent volt a házban és Andy szem megakadt a dohányzó-szobának kényelmes divánján.

— Majd inkább itt fekszem le — mondotta — míg megvirrad. Odafönt nagyon meleg van, tudja... Nagyon meleg kívánt az ágyban.

A fogadós vállat vont. Miután hiába kísérelte meg, hogy rávegye Andy-t a fölmenetelre, szépen visszacsoszogott papucsban a feleségéhez. De egész éjjel be se hunyta a szemét. Mrs. Crisp félt ébren lenni — egyedül.

Az éjszaka során háromszor is lejött a szobájából a fogadós és Andy hallotta, megült hallgatóni az ajtó előtt, vajjon minden rendben van-e? Amikor negyedszer lejött, már hajnalodott és egészen világos volt. A halk kopogtatásra Andy harsányan kiáltotta — "tessék!" — mire a fogadós óvatosan bedugta fejét az ajtón. Andy fölült a diványon.

— Nos barátom — mondta komolyan — volna egy kis ügyem, amit szeretnék elintézni gyorsan magával.

— Nekem is — felelte mogorván a fogadós. Egész éjjel nem aludtam ön miatt.

— Ez igazán kellemetlen — mosolygott a riportert. — Emlékszik arra, hogy milyen körülmények között vertem fel önt ma éjjel az álmából, ugy három óra tájban?

— Emlékszem, hogy letaposta gyönyörű gerániumvirágaimat! — fortant föl a fogadós.

— És hogyha azt mondtam volna, hogy valami veszedelmes dolog van a hálószobában: mit felelt volna?

— Hogy több szódát keverjen a whiskyjébe, ha iszik — dörmögte a fogadós bosszusan.

— És ha kértem volna, hogy adja kölcsön a puskáját, ezt bizonyára megtagadta volna, igaz?

— De mennyire! — kiáltott föl a fogadós bólogatva.

De azért furcsán nézett a riporterre, mert a modorán, a beszédén és nyugodt viselkedésén éppen nem látszott, hogy mindegyikben az esze. Kissé megjuhászodva kérlelte hát:

— Nem mondaná meg, kérem, hogy mi is hát a baj?

— Legokosabb lesz, ha együtt nézzük meg — felelte Andy.

Elvezette a fogadóst a kertbe ahhoz a strához, mely hálószobájának az ablakához volt támasztva és rámutatott a létrára:

— Maga hozta ide ezt a létrát? — kérlelte komolyan.

— Mi az ördögnek hoztam volna ide! — fortant föl a fogadós.

— Hát most se adja kölcsön a puskáját? — kérdezte Andy.

Volgyi. Köv.

A másik Dósa is Timisoarán halt meg

Szekely tragedia a Bánság fővárosában

A kis Dósa Zsuzsit a Hargita aljáról az Aiföldre sodorta a válság forgószele és a mezőkön pusztult el a kis havasi gyopár

Timisoara, március 7.

A szekely hegyek felett elsüvített a válság orkánja, elsöpörte a dacos, faragott kapus porták békéjét, nyugalma és a sötét nyomor a világ négy tája felé kergette szét a harisnyás legényeket, mosolygós, dalosajku szekely leányokat.

Timisoarára is került néhány szekely. Csöndes dolgos fajta, vasárnap összetalalkoznak, énekelnek, táncolnak pár órára a Hargita tövében képzelik magukat azután hazamennek és kezdődik előről a hétnapos robot.

Karácsonykor a Novotnyban népszínművet adtak elő a szekely fiatalok. Lázasan készülődtek az előadásra hetekkel előbb próbáltak azután színrehozták a Sárga csikót. A Sárga csikóban nagy szerep jutott Dósa Zsuzsinak is.

Dósa Zsuzsika fiatal testét ma késsel vagdossák, hideg télvégi napon, hideg temetői házban. Szétvagdossák a kések fiatal testét, hogy megtudhassa a Hivatal: mivel vetett véget 19 éves életének Dósa Zsuzsika makkfalvi szekely leány.

Makkfalván régi nemzetség a Dósaék. Erről a vidékről származott el négyszáz esztendő előtt az a bizonyos Dósa a vagy Székely György aki hadat üzent a feudális musznak és Timisoara falai alatt vasártrónon pörköltetett meg.

Makkfalván régi nemzetség a Dósaék. Lófőszékely nemzetség és párhordas gazda az öreg Dósa, aki két évvel ezelőtt elengedte Zsuzsa lányát, hadd lásson világot, meg azután nagyon is szűkre fordult a kis család sorsa, kellett hát az a pár garas is, mit Zsuzsika messzi idegenből hazaküldözgetett.

Timisoarán a Bánáti Szanatóriumba került Dósa Zsuzska. Itt szolgált másfél évig, egészen március elsejéig. Bérét azonban nagyon rendetlenül, vagy sehogysem kapta. Mikor március elsején kilépett, 4000 lejű kapott készpénzben s 6000 lejről kapott kötelezvényt. Nem kellett sokáig hely után szaladgálnia. Unokatestvére ott szolgált a belvárosi zsidó hitközség bérpalotájában, Salamon László hitközségi titkár pedig éppen szolgáló nélkül volt. Behozta hát ide hugát s Zsuzska elsején belépett Salamonékhoz.

Dósa Zsuzska beköltözött a konyha melletti kis szobába. Elrendezte szépen, amikevés holmija volt, azután hozzálátott munkájához.

Vasárnap délután elment hazulról. A Ludmann féle vendéglőben rendezik a szekely legények a "táncot". Dósa Zsuzska is odament. De nem táncolt. Leült egy asztalhoz Sükösd Vikivel, legjobb barátjának, s csöndesen dudolgatott a zene után, azután 6 órakor utnak indult. Sükösd Vikivel szépen hazafelé ballagtak. Otthon terített, feladta a vacsorát, elmosogatott és amikor 10 órakor Salamonék rokona hazatért, a leány

Kutások sorsa

Oradea, március 7.

Súlyos szerencsétlenség történt Margittán. Béres Zsigmond kőműves egy kutakása közben megcsuszott és lezuhant a mélységbe. Életveszélyes állapotban a Bihar megyei Közkórházba szállították, ahol azonnal megoperálták.

nyitott ajtót neki. Még teljesen fel volt öltözve.

Reggelre halva találták. Költögettek, nem mozdult.

Salamonék lakása előtt a folyosón harisnyás szekely legények és zokogó lányok állnak. Nézik tétován a koporsót és bemennek ők is a kisszobába.

A kisszobában példás rend uralkodik. A mosdót kézimunkával takarta le a leány és a törülköző kettőbehajtva lóg oldalt. A mosdón szappan, fogkefe. Az asztalon pár

szál művirág, papírgomba, iv miniszterpapír (jegyzőkönyvet vettek fel a szobában). Az ágyon álig letakarva fekszik a leány. Át látszóárga az arca, keze. A koporsót leteszik a konyhában — micsoda tisztaság van ebben a konyhában! — s két legény meg leány öltöztetni kezdik a halottat. Réklit huznak rá, zöld kendőt kötnek keresztbe a derekára, mintha megfázástól óvnák. Fejére meg szép selyemkendőt. Ugy teszik be a koporsóba, magas barna koporsóba.

Miért tette, miért tette...

— Miért tette? — ez az első kérdésünk amit a legényeknek felteszünk.

— Nem tudjuk, senkisé tudja Talan — itt elhallgatnak és összevillan a szemük talán.

— Nos szerelem? — sürgetjük őket.

— Nem, szerelem nem volt! Csak nagy a nyomoruság odahaza tetszik tudni.

Ebből is érthet az, aki akar. Dósa Zsu-

zsika, aki csipőre tett kezében — ahogy dukál — fehér keszkenővel állt a fotografus elé, magával vitte titkát a sirba. Mára már itt lesznek a szülei is. Kérges tenyerük zavartan nyomogatja a fényképet — az egyet lent — és a levelet — "jól vagyok édes szülém ne féltsenek engemet" — meg a pár ruhát, amit itthagytott Dósa Zsuzsa 19 éves makkfalvi szekely leány.

Az őszülés nem szégyen,

de eredeti hajszínt visszanyerheti a **FLOREAL hajregenerator** használatával. Nem festőszer! Régi levált hajváz! 1 üveg ára 60 Lei.

Romániában kapható Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56.

Villamos égőkben

Itt a japán dömping

Egy timisoarai vállalat kapta meg az eladási képviselőt

Timisoara, március 7.

Japán gyáripára valósággal elárasztja az európai piacokat olcsó árucikkkel. A legközelebb már mi is megismerkedünk a Japánban gyártott villamos egőtestekkel. Japán ipari termékeinek terjesztése céljából

Bécsben nagy kereskedelmi vállalat alakult, amely már megkötötte a szerződést egy timisoarai nagy villamos társasággal a Japánból importálandó villamos körték eladására.

Tardieu is?

Még mindig a Stavisky-ügy tartja izgalomban Franciaországot

Páris, március 7.

Az "Echo de Paris" munkatársai valóságos külön nyomozást indítottak Prince vizsgálóbíró meggyilkolása ügyében. Az egyik hírlapíró megállapította, hogy Prince bíró senki sem látta élve Dijonban. A szál lodai bejelentő lapot meghamisították és ugyancsak hamis az a távirat is, amely a bíró feleségével közölte, hogy édesanyjának nincsen semmi baja.

A mai minisztertanácson a Stavisky-ügy is tárgyalásra került és főképpen a megtalált csekk-könyv kérdését vitatták meg.

A könyv ellenőrző szelvényeit, többek közt Tardieu volt miniszterelnök neve is szerepel azonban nem elfogadóként, hanem az elfogadó mellett zárjelben. Most vizsgálatot rendeltek el annak megállapítása érdekében vajjon a zárjelbe tett név azt jelenti, hogy Tardieu közvetítő segítségével kapta meg a pénzt, vagy pedig ellene készítették a pénz segítségével az akciót.

A Stavisky-ügyben a vizsgálóbíró kihallgatta Boyer volt képviselőt, akit országgyűléssel vádolnak, mert egy 800 ezer frankos csekket kapott Staviskytól.

Ismét megalakult a cukorkartell

Ha pedig ez megtörténik, akkor bizonyos, hogy ismét drágább lesz a cukor

Bucuresti, március 7.
Bucurestiben a cukorgyárak új megalapodása a közeli hetekben létrejön. Közgazdasági körökben már arra számítottak, hogy már ma aláírják az új megegyezést, mert Popescu Cesar ipariügyi államtitkár kedvező nyilatkozatot tett a cukorrépatermelők és a cukorgyárak vegyes bizottságá-

nak. Az új cukorkampány előkészítését végző közös bizottság ezért az utóbbi napokban elhalasztotta ülését mivel azonban a cukorkartell megalakulása ismét meghiúsult a vegyes bizottság néhány nap múlva tovább folytatja tárgyalásait. A cukorkartell újbóli megalakulása e hó közepére várható.

Menthetetlen a zátonyra futott olasz gőzös legénysége

Azok is elpusztultak, akik uszva nagynehezen partot értek

Constanta, március 7.
A tegnapi számunkban hírt adtunk arról a constantai kikötő közelében a Santoni nevű olasz gőzös zátonyra futott. A hajó azonnal vészjeleket adott le, mire több hajó futott ki a constantai kikötőből a szerencsétlenül járt olasz gőzös segítségére. A segítség azonban meglehetősen későn érkezett. A hajó az iszonyu erejű összeütközés, folytán kettéroppant és

a hajóttest nagyobb része a borzalmas viharban víz alá került.

A zátonyrafutás pillanatában a hajón óriási pánik tört ki és a 25 matróz közül 13 mentőcsónakba szállt, hogy a 300 méterre levő partot elérjék. Mintegy 40 méternyire a hajótól azonban egy hatalmas hullám

felborította a csónakot és a 16 matróz a tengerbe esett.

A matrózok kétségbeesetten uszni kezdtek a 4 fokos hideg vízben. Két matróz azonban a vízbe fúlt.

A többiek nagynehezen kivergődtek a partra, ahol Agigea község lakói vették őket ápolás alá, de a hideg vízben való uszás annyira megdermesztette őket, hogy kórházba kellett szállítani.

Kilenc matróz a szállítás közben meghalt, míg a többiek állapota is igen súlyos.

A hajó fedélzetén még 9 matróz van valamint a hajó parancsnoka. Megmentésük azonban teljesen kilátástalannak látszik, miután a hajóröncsöt a nagy viharban megkezelteni teljes lehetetlenség.

Éleveszélyes a Zalaucui autóbusz útvonalon utazni

Vizsgálat indult meg a Mera autobuszaival ellen

Egyes napilapok már hírt adtak arról a hadjáratról, amelyet a Mera autóbusz vállalat kezdett egy zalaui régebbi vállalattal szemben. Ez a mindenkori megdöbbentő versengés azt eredményezte, hogy a zalaui kereskedők üzlete csaknem a tönk szélére jutott. Zalaun már senki sem vásárol, hiszen a Mera autóbuszain csak 30 lejbe kerül az út Clujig és vissza. Kincses Károly, a zalaui kereskedő társulat elnöke, felkereste a Mera vállalat vezetését és kérte hogy a kereskedők érdekeire való tekintettel is, szüntesse meg ezt a versengést. Kérő szavai azonban zárt ajtókra találtak. A versengés tovább folyik: a kereskedők pedig összetett kezekkel sétálnak az üres boltokban.

A felmerült panaszokra felfigyelt a cluji államépítészeti hivatal is, amely a Mera cég ellen vizsgálatot indított. A vizsgálat során kiderült, hogy a Mera vállalat autóbuszainak engedélye úgy szól, hogy egy nap megy Clujra, másnap jön Zalaura, kivéve a hétfőt, amikor megy is, jön is. Természetesen az adóját is eszerint állapították meg. A Mera cég pedig 4 hónap óta rendszeresen ment és jött minden nap. E vizsgálat alapján a Cluji államépítészeti hivatal február 27-én elkobozta a Mera Zalaucui-Clujra szülő autóbusz engedélyét.

Ugyancsak a cluji államépítészeti hivatal szigorúan elrendelte, hogy az autóbuszokra nem szabad csak annyi személyt felvenni, amennyi ülőhely van. Az történt ugyanis, hogy a Mera vállalat 35-40 személyt is felvett egy 20 személyes autóbusz

ra, csak hogy legalább a benzinköltsége megkeresse. Ilyen nagy megterhelés következtében szokott történni a legtöbb szerencsétlenség: tengelytörés, fékszakadás és ami ezekkel együtt jár, az utasok életének kockáztatása.

Ezért úgy a cluji, mint a zalaui forgalmi rendőrség rendeletet kapott, hogy Zalaucui induló, illetőleg a Clujra érkező Mera összes autóbuszokat szigorúan vizsgálják felül és a legkisebb rendellenességről is tegyenek jelentést.

Csak asszony képes ilyesmire

Jasi, március 7.

Borzalmas módon bosszulta meg magát két féltékeny asszony Jasiban. Calistrat Ana már régebbi idő óta gyanakodott, hogy férje viszonyt folytat Maria Costachescu nevű szolgálójukkal. Hasonló gyanúval élt a szomszédban lakó Gheorgheita Frosina is. A két asszony, amikor gyanúja bizonyossá vált, borzalmas bosszúra határozta el magát. Costachescu Mariát behívták a házba, összekötözték, haját lenyírták és ott meghalt. A másik asszony, Gheorgheita Frosina, megrohant a házba, meggyújtotta a házat és a házban meghalt.

A szerencsétlen áldozatot súlyos állapotban szállították kórházba, míg a két bestiális asszonyt letartóztatták.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA

Az olasz király esete egy szigorú vámossal

Roma, március 7.

Az olasz lapok az olasz király és királyné furcsa kalandjáról írnak. Az uralkodó pár egy hosszú setakocsizás alkalmával véletlenül a határig tévedt. Itt azonban a vámos föltartóztatta őket.

— Honnan jönnek?

— Torinóból.

— Mi az autó száma?

— Nincs szám az autón — felelte a király.

— Nincs rendszámuk és egész Olaszországot beutazzák. Mi önnek a neve — kérdezte a szigorú vámos a királytól.

— Viktor.

— És a másik neve?

— Emanuel.

— A király még most sem vesztette el béketüresét.

— Azt mondják — felelte mosolyogva — hogy királyságomban én vagyok az egyetlen Viktor Emanuel.

A vámos csak most ismerte fel királyát és sűrű bocsánatkérések között engedte útjára az autót.

Baromfitenyésztők!

Csak a korán keltetett baromfiaktól várhatunk még ebben az évben jóíást. Ajánlok a legjobb egyedekből kiválasztott, csapófészekkel ellenőrzött garantált fajlisztos tenyész-

tojást az alábbi árakban:

„Rhode Island” drb	8 Lei
Fehér amerikai „Lechorn”	8 Lei
„Sussex” (valódi angol import)	15 Lei
Orlasi „Pekingi” kacsa	12 Lei
reher „Mexikói” pulyka	20 Lei
Emdeni liba	80 Lei

Szelküldés vidékre is. Csomagolás és franko mérsékelt és lesz felszámítva és utánvételezve Az őszeg előzetes beküldése ellenében azonnal szállítja

Salamon János

nyug. pi. főfelügyelő

fajbaromfi tenyésztő, Oradea, Şirul Francieze 12.

Ugyanott „Kühne” fele keltető gépek, műanyag, eleő és itató edények, foszphorsavas és szénsavas mesz kapható. Csakis vásárlással, d. i. ieggel ellátott levelekre válaszolunk

Szerkesztői üzenetek:

Az „Esti Újság” c. könyv paratlan siker aratott. Két hét alatt az első kiadás elfogyott. A második kiadás a hét végével készült el és a jövő hét folyamán megkezdjük a könyvek szétküldését oda, ahová már eddig is kérték, de nem tudtuk elszállítani.

A könyv szerzője, szíves elnézést kér a késedelemért azoktól, akik a könyvet megrendelték, de a rendelésnek csupán a jövő héten tehet eleget.

APROHIRET ESEK

LAKBÉRSZERZŐDESI blanketták kaphatók Pasztor-cégnél. Piata Mihai Viteazul 4. Szőlő oltványok kaphatók Muresan és Nagy szőlőoltvány telepen, Sacueni Jud. Bihor. Árjegyzék ingyen. Bonokat vásárlásnál 50%-ra elfogadjuk.

Nyomdai tanuló négy középiskolával felvétetük. Cim a kiadoban.

Cipőbocsor fonásban jártas munkások felvesz, Primus Str. Grivitei 11.

Fertigolónók felvétetnek We-Ego cipőgyárban.

Szűgyártó segédek állandó munkára keresek. Kotyész, Str. Alexandru 53.